

การที่สี่ สู่มหาทางสถิตานนา

องค์ประกอบศิลป์ ขงศิลปะแบบวิถีชีวิต องค์ประกอบสถาปัตยกรรม

Rama IX Anniversary Foundation

พรชัย ไจมา

นิทรรศการศิลปกรรม

ก้าวที่สี่ สู่มหาสมุทร

องค์ประกอบศิลป์ องค์ประกอบวิถีชีวิต องค์ประกอบสภาพแวดล้อม

Rama IX Art Museum Foundation

โดย

พรชัย ใจมา

ณ Galerie N 139/5 ถ.วิทยุ ลุมพินี ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

วันที่ 14 มีนาคม - 30 เมษายน พ.ศ.2551

8-CAT-1-0032

SOL-0001-03-2008

Art Exhibition

Fourth Step to Lanna Artist Way

Lifestyle and Environmental Elements

Rama IX Art Museum Foundation

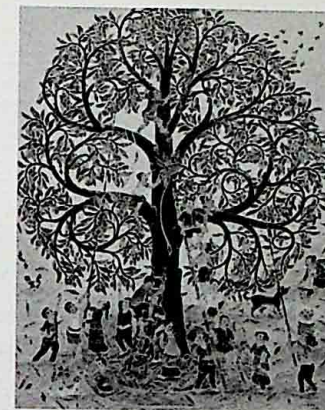
by

Pornchai Jaima

at Galerie N 139/5 Wireless Road Lumpinee Pathumwan Bangkok 10330 Thailand

14 March - 30 April 2008

Rama IX Art Museum Foundation

ลานนา ... เป็นดินแดนที่มีเสน่ห์และมีเอกลักษณ์เป็นของตนเองที่ฉันหลงรักมานาน ถึงแม้วันนี้ลานนาจะถูกความเจริญจากภายนอกรุกคืบเข้ามาอย่างหนักในเมืองใหญ่ ตามกระแสวัตถุนิยมที่ยากจะปฏิเสธ แต่ลานนาก็ยังคงไว้ซึ่งรากฐานทางศิลปวัฒนธรรมที่แข็งแกร่งสืบทอดสะสมกันมานาน ซึ่งแฝงอยู่ในจิตวิญญาณและวิถีชีวิตซึ่งยากที่จะลบเลือน

นอกเหนือไปจากธรรมชาติและสถาปัตยกรรมต่างๆของลานนาที่งดงามเป็นเอกลักษณ์แล้ว สิ่งที่จับใจฉันก็คือผู้คนและวิถีชีวิตชาวบ้าน และสิ่งที่แฝงอยู่ในวิถีชีวิตชาวบ้าน ก็คือความสนุกสนาน และมีชีวิตชีวา ซึ่งเรารู้สึกได้ในผลงานศิลปะของพรชัย ใจมา ซึ่งเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งที่เรารู้กันว่าคนไทย รักสนุก และมองโลกในแง่ดี

ฉันชอบและสนใจผู้คนและชอบเฝ้ามองชาวบ้านดำเนินชีวิตประจำวันในสภาพความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายและเป็นธรรมชาติ และเกิดความรู้สึกว่า สิ่งภายนอกเช่น ธรรมชาติหรือสถาปัตยกรรมอาจถูกรุกรานทำลายไป แต่จิตใจภายในก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลง

คุณพรชัย ใจมาเป็นศิลปินชั้นนำที่ได้รับรางวัลศิลปาธรในปี 2548 ผลงานของศิลปินมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวสูง ด้วยฝีมือที่สนุกสนาน ว่องไวและไหลลื่นไปกับเรื่องราว เรารู้สึกเพลิดเพลินไปกับภาพเล่าเรื่องชีวิตและแฝงไปด้วยรายละเอียดที่มีเสน่ห์ งานศิลปะของคุณพรชัยเคลื่อนไหวและให้อารมณ์ราวกับมีชีวิตจริง ภาพชาวบ้านร่วมแรงร่วมใจในงานบุญและงานรื่นเริง ภาพสภาพแวดล้อมพื้นถิ่นต่างๆ ทั้ง พุงนา พุงวัว พุงนกกา ล้วนก่อให้เกิดอารมณ์เร้าและเบิกบาน

Galerie N มีความยินดีอย่างยิ่งที่ได้รับเกียรติจากคุณพรชัย ใจมา มาร่วมแบ่งปันความสนุกสนานและมีชีวิตชีวาของผู้คนและวิถีชีวิตในพื้นที่ถิ่นลานนา ที่เรียบง่าย งดงาม และชวนให้คิดถึง ...

Galerie N

Lanna is an enchanting land with its own unique charms. Although Lanna today is under assault by the irresistible forces of modernity, it still retains strong artistic and cultural roots that permeate the spirit and way of life of its denizens.

Apart from Lanna's distinctive natural beauty and architecture, most memorable are its people and their lively, fun-filled way of life. This fun-loving spirit and optimism, which I believe to be part of the Thai character, come across clearly in the art of Pomchai Jaima.

I am interested in people and the way of life. I enjoy observing the villagers as they go about their daily business, their simple and unaffected ways. And it occurs to me that although the outer manifestations, such as nature or architecture, may be ravaged by time and man, the inner spirit of the Lanna people remain unchanged.

Pomchai Jaima is a leading artist who was awarded the Silpathorn Prize in 2005. His works are readily identifiable. His deft and lively brushwork effectively captures the spirit of the stories he tells through his art. The viewer cannot help but be carried along by the delightful details that breathe life and realism into his paintings.

Galerie N is greatly honored and pleased to have Pomchai Jaima share with us the fun and liveliness of the Lanna people and their simple yet wonderful ways.

Galerie N

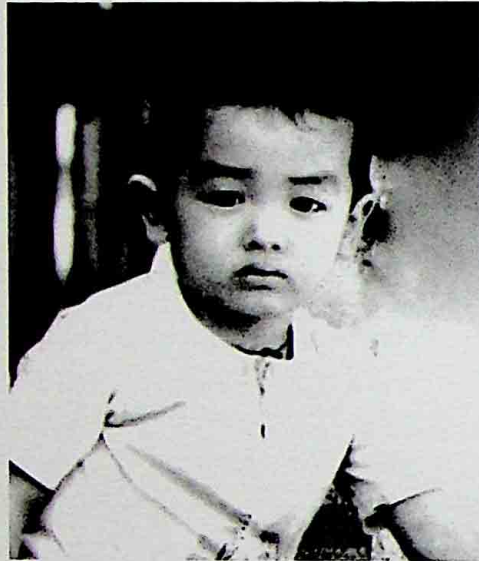
Rama IX Art Museum Foundation

เส้นทางเดิน

From Birth to the Best, a Career Path of Pornchai

12 พฤศจิกายน 2513 แม่บอกว่าเกิดที่บ้านไม่ได้เกิดที่โรงพยาบาลเหมือนเขาไปไม่ทันอยู่ชนบทการเดินทางลำบากถนนยังเป็นดินขาวไม่ได้เป็นดินแดงเหมือนในเมือง จำครั้งแรกได้ตอนตกบันไดน่าจะสองขวบ จำได้อีกทีนอนอยู่ในเปลมีม้ามาเย็บเอาจมามาให้(ส้มเขียว) หลังจากตกบันได จำได้อีกครั้งตอนคลานไปตึงหางหมาเลยโดนหมากัดจนถูก พอเริ่มวิ่งเก่งจำได้ว่าวิ่งไปข้างบ้านยายตาเรียกให้เข้าไปเอาตุ๊ก 25 สตางค์ดีใจมาก วันตายายังจำไม่ได้ จำได้อีกทีที่พ่อกับแม่เอาจมามาฝากให้ยายเลี้ยง เพราะจำได้ว่านอนป่วยเป็นไข้อยู่ได้ถนัดบ้านยาย แล้วมีไก่บินมาเกาะบนหัวตรงที่มีผ้าโพกอยู่ จำได้อีกทีตอนพ่อแม่กลับมาจับไปอยู่ที่บ้าน พ่อกับแม่ไปทำงานมา มารู้ตอนหลัง พ่อกับแม่เป็นช่างแกะสลักไม้ ไปแกะตามวัดต่างๆ ไปที่ก็นาน จำได้อีกทีที่รู้สึกว่าจะช้อนท้ายจักรยานพ่อ รู้ตอนหลัง

ว่าพ่อพาไปในเวียงด้วย (ในเมือง) ตอนแรกนึกว่าไปแกะไม้ที่วัดอุโมงค์เห็นพ่อว่าเคยพาช้อนจักรยานไปวัดอุโมงค์มารู้ตอนหลังว่าไปแกะไม้ให้พ่อเลี้ยงแถวๆ วัดอุโมงค์ จำได้ว่าถ้าอยู่บ้านยายเวลาพ่อแม่ไปทำงานกลับมาจะซื้อม้ามาฝากดีใจมากจำได้ อยู่บ้านยายจำได้เลี้ยงหมาตัวหนึ่งชื่อเมย์เป็นหมาตัวเมียมีลูกเยอะมาก ลูกเมย์จำได้ตัวเดียว

On November 12, 1970, my mom once said she didn't give me a birth at hospital like others. Our family lived in a rural area where the way to go there was of a terribly trouble street; shaped in a form of white ground surface, not a red one as in a town.

In my memorable remembrances, it first brought into my mind with an accident of falling down a stair when my age was probably 2 years old. Lying in a clot, this also realized that my aunt gave me a visit after having an accident, along with tangerines as a gift. Again, the recalling event of my thought was that when a dog bit my nose when I crawled jerking up its tail.

When I first began to run in my childhood, I played naughtily around my grandparents' house; they gave me 25 satang which raised me a pleased feeling.

My memory faded shortly, even on the day my grandfather passed away, I cannot recognize though, until I realized that parents leaved me

ชื่อไอนิด ตอนหลังไปอยู่ด้วยกันที่วัด จำได้ครั้งหนึ่งหิวมากแล้วเรียกหาแม่ แม่ไม่มาเลย ตะโกนตำแม่อยู่หลังบ้านรู้สึกผิดมากจำได้ จำบ้านตัวเองได้ตอนโดนหมอนัดชียนอนอยู่ระเบียบบ้านกับพ่อกับแม่และหมอนัดชียนอนอยู่ จำพี่สาวได้ตอนโดนตีเข้าตาในห้องนอนแล้วพ่อก็ตีทั้งคู่ เข้าเรียนตอนไหนจำไม่ได้ จำได้ตอนเพื่อนมันเอาหนังสือที่มีตัวตัวเองและแกะไม่ได้ก็ร้องไห้แล้วครูก็มาแล้วมันก็ชี้มาทางเราเลยโดนครูตี เป็นภาพสะเทือนใจมาก ในตอนนั้นเพราะนิ้วมือเพื่อนเป็นลิ่มวงจำติดตา จำห้องเรียนชั้นที่โกได้เป็นยุงข้าวและต่อโรงเรือนออกมา มีโต๊ะเป็นแถวและกระดานดำ มีเพื่อนคนหนึ่งชื่อโสทางเก่งแล้ววิ่งผ่านไป จำได้เท่านั้นนอกนั้นจำอะไรไม่ได้อีกเลยแม้กระทั่ง ก ไก่ ข ไข่ จำได้อีกที ตอนขึ้นชั้นได้ไปเรียนโรงเรียนที่วัด เป็นศาลาบาตรภูมิเอาจมา โรงเรียนออกจะใหญ่โต เขาเรียกว่า ป. ๓

โกยังไม่ได้เป็น ป. 1 ต่อจากนี้ จำได้เกือบจะทั้งหมดที่จำได้ติดตาติดใจก็ตอนโดนก้อนหินหล่นใส่หัวเพราะที่วัดมีต้นมะม่วงใหญ่อยู่ต้นหนึ่งและพวกเราก็กินปามะม่วงวัดมากินกันจำไม่ได้ว่าหัวแตกหรือเปล่า อยู่ที่บ้านพ่อกับแม่ รักมาก จำได้พ่อให้หัดแกะไม้ แกะไม่ได้ยากมาก พ่อว่าครูปนักมวยให้ดูสุดยอด ตามพ่อ กับแม่ไปแกะไม้หลายวัดจำได้ไปหาปลากับพ่อบ่อยๆ กินข้าวจำได้ผิดเพราะ แม่ทำได้อร่อยมากแม่บอกว่าเป็น

at their house asking grandmother to bring me up. I remembered that matter so well when I fell sick and lied under a house basement. Then, there was a cock flied up and stayed on my head while it was attached by a cooling towel reliving a temperature.

The event recalled me again when parents picked me up home after they got back from work. Afterwards, it let me know that they were craftsmen. They roamed to woodcarve at various temples for a long period of time at one pace.

Getting into town by bicycle, I got along with my dad, this realized me once more. At the very beginning, I thought that he went woodcarving at U-Mong temple but it's not. He was actually subjected to carve at a rich man's house next to the temple.

I remembered well whenever my parents returned home after work; they always came up with Ma-Ma, an instant noodle that really raised me an appreciation.

At my granny's house, I thought of the moment that we fed a dog, a female one, — called "Baby"— of which whelped a great deal of puppies at once. I recalled only one of them named "Nyl" which, later on, it was at a temple with me.

Moreover, there were many memorable stories recalling me at the moment. I was regretful with my action that I was so hungry and then I called my mom on. She had no response and I started shouting and scolding at her unreasonably. I also realized the moment that I was injected by a quacksalver — a fake doctor— at home's balcony as well

อาหารไทยและก็มีข้าวหุงด้วย จำได้ว่าที่บ้านมีขอสงูเขาทองหอมมากเป็นบ้านที่มีฐานะ ได้กินขอสงูใส่ข้าวหุงด้วย จำได้ว่าพี่สาว แม่แกหุงข้าวบ่อยมากปีละ 2-3 ครั้ง ทุกครั้ง แกจะเรียกไปกินข้าวหุงอร่อยมาก ตอนหลังเริ่มจำเรื่องราวได้ยาวขึ้นสักประมาณ 5-6 ขวบจำได้นั่งในเข่งท้ายจักรยานสูง ลุงพาไปเกี่ยวหญ้าให้ควายกินไปเกี่ยวหญ้าในเขียง ผ่านบ้านต้นเปาแล้วเลี้ยวขวาเข้าเขียงผ่านรั้วไม้จามจุรีเป็นแถวมีทุ่งนายาวเหยียด มีต้นข้าวต้นเตี้ยๆ ลุงบอกต้นข้าวข้าว เห็นต้นข้าวข้าวครั้งแรกประทับใจมากแปลกดี เพราะที่บ้านเป็นข้าวเหนียวต้นมันสูงท่วมหัวตอนเด็ก และจำต้นไม้ใหญ่ใต้ทุกต้นในหมู่บ้านต้นมะม่วงใหญ่ที่วัด หรือตอนลมมาแรงๆ พวกเราจะไปเก็บต้นโหนดในหมู่บ้านที่รู้ ต้นมะกอก ทุ่งโหนดมีเยอะรู้หมด ต้นสะเดาชอบเก็บชอบกินแต่ไม่ชอบกิน ต้นพุทรา กลางทุ่งนารอบหมู่บ้านรู้หมด ต้นตะขบอยู่บ้านใครในหมู่บ้านมีต้นเดียวอร่อยมากและหายากแย่งกัน ถึงขึ้นทะเลาะวิวาท หลังจากทะเลาะเรื่องตะขบก็เลยทำควดหนึ่งกระตัก เอาดินเหนียว ที่เหลือจากปั้นวัวปั้นควายมาทำกระสุน ดินที่ปั้นมันยังอ่อนอยู่ โคนเข้าเข้าตาเลยโมโหวิ่งเข้าไปตอยเลย เลือดกำเณรไหลไปฟุ้งฟ่อ เราเลยวิ่งหนีต่อจากนั้นจำไม่ได้ มีเพื่อนเยอะมากในหมู่บ้านไปไหนไปกัน กลัวอย่างเดียวคอมมูนิสต์จับไปตูดเลือด มีครั้งหนึ่งจำได้ คิดตาวะทิกใจมาก ขวนกันไปเล่นน้ำและดำน้ำเอาดินขึ้นมานวดเพื่อให้เหนียว ดินยังเหนียวไม่ได้ที่ มีรถตุ๊กหนึ่งวิ่งมาจอดอยู่ผู้โดยสารมี คนกวัดมือเรียกพวกเรา แนนอนแล้ว คอมมูนิสต์วิ่งกันคนละทาง จำได้ว่าปั่นดินกันอยู่แล้วเพื่อนคนหนึ่งบอกว่ามีดินสีต่างๆ สีเขียว สีน้ำเงิน สีฟ้า สีเหลือง และสีอื่นๆ อีกมากมาย เพราะเพื่อนเคยไปอยู่ในเขียงนิกแล้วก็อยากได้ อยู่มาวันหนึ่ง มีการเร่งรัดพัฒนาชนบท มีรถต่างๆมาทำถนน จำได้ว่าวิ่งตามรถเพื่อชมควันรถรู้สึกมันหอมและสนุกสนานกันดี และแล้วถนนที่เป็นสีแดง บ้านเราเจริญแล้วที่สำคัญมีดินสีแดงให้ปั่นเล่นอีกสีหนึ่ง หลังจากนั้นอีกไม่นานก็จะมีคนเขาขุดบ่อน้ำ ดินข้างล่างจะเป็นสีเหลืองเหนียวดี แต่มีกรวดเยอะ ปั่นไม่เนียนแต่ดินสีอื่นๆไม่มี มาถึงตอนนี้คิดว่าห น่าจะเป็นดินน้ำมันที่เพื่อนมันเคยเห็น แนนอน มีเพื่อนเยอะพากันเกเรเถลไถล แอบสูบบุหรี่ซั้ย ที่คนเฒ่าเขาเขาแนบไว้ตามเสา

as a punishment by dad to both of sibling when I shoved my sister's eyes with foot.

It is unrecognized when I was in school. First flash recognition went on when one of my classmates bound his finger tightly with elastic band and couldn't untie. He started to cry. Teacher then walked straight to us and gave both of us a punishment. It is a terrible moment I have never forgotten because his fingers were bruised in black and blue.

Recalling a chicken classroom, it really made of a barn extended with a roof attachment. Desks were orderly in row with blackboard at the front. There was one of my friends shitted in his underpants running

ปั่นถูกเตาเล่นโซโลกัน ยิงนกตกปลาตามประสา จำได้ตอน ป.1 แทนที่จะได้เรียนโรงเรียนหลวง เป็นโรงเรียนสี่เหลี่ยม มีมุขหน้ายื่นออกมาเป็นห้องพักครูสวยงามน่าเรียน เป็นโรงเรียนประจำหมู่บ้าน เขาก็รื้อโรงเรียนเพื่อสร้างใหม่ก็เลยกลับมาเรียนที่ศาลาวัดเหมือนเดิม กันเป็นห้องมี ป.1-ป.4 มีอยู่วันหนึ่งโคตเรียนอยู่บ้าน ครูตามมาเห็นถึงถึงน้ำและเชือกหนึ่งขด อยู่ในถึงน้ำนั้น ทันทีที่เห็นก็กระโดดลงจากบ้านวิ่งไปตามบ้านต่างๆและไปแอบอยู่บ้านยาย รู้สึกใจเต้นแรงมาก ยายถามว่าทำไมไม่ไปโรงเรียนหรือ บอกว่าไม่สบาย ถ้าครูมาหา บอกว่าไม่อยู่ กลัวมาก เพื่อนๆชอบชวนกันโคตเรียนไปเล่นกัน วันหลังเลยไม่โคตเรียนแล้ว จำภาพได้ระทึกจริงๆ ตอนอยู่ ป.4 ไม่เก่งเลขด้านหลังสมุดเลยมีแต่รูปวาดจำได้ ครูว่าสมุดละอะ ทำการบ้านก็ไม่ถูก อุดส่าห์ลอกเพื่อนแล้วก็ไม่ถูกเพราะ

passed by. These are in my early-school memory. Apart from that, there is nothing I could recall, even Thai alphabets.

Once more, the matter flashed me back when I first study with proud at a temple-school at Baat Phoom Pavillion. This also raised me questions why it is called a “chicken grade”, not that of grade1 or 2 right away.

Ever since, I was able to remember, I did memorize my naughty when a stone hit my head while I was throwing them to get mangoes, but I was uncertain whether my head bred or not. My parents did love me so much. They taught me to woodcarve and it's not difficult to do so. Dad showed me once his drawing of boxer. It was really great picture I had ever seen before.

Regarding my parents, I followed them to woodcarve at various temples. We fished and we cooked. Mom's Pad Kra Pao – food made of basil leaves – served with cooked rice reminded me her special dish. Phu Khao Thong sauce was a very savory taste. Only the wealthy family would have this thing and I had it so. I remembered my aunt she did make cooked rice so frequent, 2-3 times a year. Every time she did so, she would let me to eat. Cooked rice was really a very special menu.

Later on, I was able to remind a longer story. When I was probably 5-6 year of my age, I sat in a basket behind my uncle's bicycle. He brought me to mow down grass for feeding buffaloes. We went into town passed by Ton Pao village and turn into a way along with rain trees and rice fields. Rice plant was of a short size and uncle said that was shaped

ว่าเพื่อนที่ทำผิด อยู่กับเพื่อนสนุก ก็เลยชวนเพื่อนไปอยู่ด้วยกันที่วัดเพราะวัดที่สนุก ในวิหารมีภาพวาด นอนดูภาพวาด อากาศก็เย็นสบาย มีความสุขจริงๆ จินตนาการเข้าไปวังในภาพวาด มีกวาง มีกระรอก มีน้ำใสๆ มีภูเขาสีน้ำเงินไกลๆ ไม่ค่อยสนใจว่าในภาพเป็นใครหรือ ภาพพุทธประวัติฉาก ตอนหลังที่เริ่มรู้ หลังจากได้เรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เก่งเสียด้วยเพราะพวกเด็กวัดจะเก่งวิชาพระพุทธศาสนาได้เปรียบกว่าคนอื่น ๆ ๑.5 เข้ามาเป็นเด็กวัดอย่างเป็นทางการ มีไอน์ลอีกตัวตามมาอยู่ด้วย พร้อมกับเพื่อนอีก 8 คน และเดิมก็มีเด็กวัดรุ่นพี่อีก 5 คน รวมเป็น 13 คนสนุกมาก 2 ปีเป็นเด็กวัด ทั้งศึกษาเล่าเรียนเห็นงานวัดงานปอยต่างๆ และที่สำคัญหน้าที่ของเด็กวัด ตื่นเช้า 6 โมง ล้างหน้าไม้แปรงฟันถือไม้กวาด กวาดใบไม้รอบวัดให้สะอาดคงมานำร่นรมย์ พอหกโมงครึ่งเตรียมบิณฑบาต ตามพระไปบิณฑบาต ห้ามใส่รองเท้ากลับมากินอาหารให้พระแล้วให้พระฉันก่อน แล้วเด็กวัดก็กินตามเสร็จเรียบร้อยก็ล้างถ้วยล้างจานแล้วไปโรงเรียนตามปกติ ส่วนใหญ่จะไปโรงเรียนสายเพราะโรงเรียนอยู่ติดวัด มันใกล้เกินไป พักเที่ยงมาเตรียมอาหารให้พระ และกินข้าวเที่ยงกัน ตอนบ่ายก็เรียนตามปกติเด็กเรียนก็มากกวาดใบไม้เพื่อให้วัดสะอาดน่าร่นรมย์ ตอนเย็นก็ช่วยพระทำอาหารเย็นกันและกินข้าวเย็นกับพระ ตอนค่ำถ้าใครมีการบ้านก็ทำให้เสร็จให้เดิรช่วยสอน ก่อนทำวัตรสวดมนต์เย็น สองทุ่มเรียนอักษรล้านนา และท่องบทสวด 7 คำนาน และ 12 คำนาน ให้ได้เป็นนกแก้วและได้เป็นนกขุนทอง 4 ทุ่มเรียนธรรม คือสอบ บทสวดถ้าใครสอบผ่านก็ไปหลับได้ ทุกวันความไม่ฝันของเด็กวัดก็คือได้บวชเป็นเณร เพราะเณรมีอภิสิทธิ์เหนือเด็กวัดโดยธรรมชาติ แต่ก็เป็นเพื่อนกันในบางครั้งถ้าไม่เป็นทางการ เว้นแต่เณรที่โตแล้ว ห่างกันมากเล่นไม่ได้ เป็นธรรมเนียมปฏิบัติ นั่งสูงกว่าไม่ได้ ห้ามล้อเล่นเณรใช้ทำอะไรก็ต้องทำ ให้เขื่อนให้ดีได้เสมือนครูคนหนึ่งและห้ามโกรธ เณรใดๆผ่านการฝึกฝนมาเยอะ ตัวหนังสือก็สวย วาดรูปก็เก่งไชร่กันเป็นประจำ โดยเฉพาะการลอกภาพจากหนังสือการ์ตูน และนิยายจึงมักจะลอกยกเก่งจริงๆ อย่างทำได้มัน มีครั้งหนึ่งที่โรงเรียนตอน ๑.6 ครูให้ปั้นดินเป็นรูปสัตว์ส่งครู เหล่าเด็กวัดก็ปั้นกัน มีเพื่อนอยู่คนหนึ่งปั้นรูป

rice. I saw them for a first and they impress me with a strange feeling as my village grew only that of sticky rice plant. I did memorize all of big trees as when there was a heavy wind shield, my friends and I would pick a fall-down yield.

I knew where trees located. Sa Dao tree, I prefer to climb rather than to eat. Pud Saa tree —Chinese prune—were all around a field. Ta Khob, the only one in the area, had a good taste and hard to find. We had to fight for our own right to eat. After fighting and quarrelling, we normally asked to fire a slingshot. Slingshot's bullet basically made of piece of soft clay left from shaping an animal.

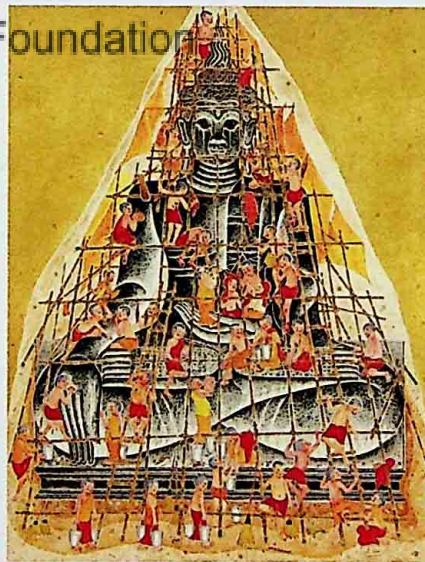
I shot my friend in his eye socket and he got angry. Fortunately, bullet was still soft. We pinched one another, yet his nose bled. He ran to complain to his dad, so I ran away immediately.

I had so many friends in the village and we didn't afraid of anything, except that of communist. I realized once when we went swim-

Rama IX Art Museum Foundation

ช้างมาส่งมีขนด้วยสุดยอจริงๆ ตามว่าทำได้ยังไง เพื่อนบอกว่าหมอสอนใช้หัวชูๆๆ ทำเป็นขนมัน มารู้ทีหลังว่าหมอเค้าจบเพาะช่างมา และมาเป็นหมอแต่ปั้นเก่ง ไม่รู้เพาะช่างคืออะไรในตอนนั้น อีกครั้งหนึ่งวิชาบรรยายสี ในใจคิดว่าเราทำได้สวยจริงๆแต่ก็ไม่เห็นมีใครพูดว่ายังไง แต่จำภาพนั้นได้เป็นรูปนกและดอกไม้สวยจริงๆ ชอบมากการวาดรูป พ่อแม่ก็รู้ว่าชอบวาดรูปโดยเฉพาะพ่อชอบซื้อหนังสือการ์ตูนเล่มละบาทให้ประจำ หลังจากเป็นเด็กวัดได้สองปีก็จบ ๑.6 พอได้บวชเณรเสียทีในใจจะว่าจะไม่สึก จะบวชไปจนตาย แต่อีกใจก็กลัวจะได้ตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสคงไม่ชอบตำแหน่งอะไรตั้งแต่เด็ก หลังจากบวชแล้วก็ได้ไปเรียนต่อที่สุพรรณบุรี ปี 2526 นักเรียนรุ่นแรกของวัดสกุลนิกขิเณรจากเชียงใหม่ประมาณ 50 รูป เหมามาบักทไฟไป นั่งรถไฟเป็นครั้งที่สองของชีวิต จากครั้งแรกตอนเด็กไม่รู้ก็ขบจำได้ไปแม่พา พ่อไปแกะสลักไม้ที่แม่ทำลูปูนโกลมาก และครั้งนี้ยังไกลกว่า หัวลำโพงกรุงเทพ ใจไม่ค่อยดีมันร้อน หลวงพี่เค้าก็พยายามติดต่อรด

เพื่อจะเหมาไปสุพรรณ พวกเรานั่งคุยกันเรื่องเมื่อคืนรถไฟมันมีคนตายกลายเป็นท่อนๆ พอรดไฟมันเบรkmันก็มาหยุดตรงโบกี้สุดท้ายพอดี เจ้าพนักงานรถไฟก็เก็บส่วนต่างๆโยนขึ้นมากองตรงโบกี้ เหมา เสนอนไม่ค่อยหลับ พอถึงกลางป่ามืดเขาก็มาโยนส่วนที่ว่าทิ้งไป คนเห็นมั้งไม่เห็นมั้ง ก็มาเล่ากันเป็นตะมุตะมิ จนเห็นเป็นภาพ ที่จริงเราที่ไม่เห็นไม่กล้าดู สงสัยจะมีจินตนาการที่กล้าเสกเสมอจริง สักพักหลวงพี่เขาก็เหมารดสองแถวได้

ming and dive down to get some clay. There was a van stop by and waive their hand to us. We thought they must be communist. Of course, we escaped right away.

My friend told me that there was clay in various colors while we were playing a clay shape as he saw them when he went into town. One day, there was a campaign of developing rural area. There were various kinds of machine and truck there. I did remember running after trucks and breathe in a smoke. It smelled good and we were really enjoyed. After the road construction finished, ground of road surface turned into red. It is pretty good to have red clay for us. Apart from that, when there was a pond drilling, we found yellow clay but it was full of gravel. This kind of clay could not make a beautiful clay-shaping. At this moment, I thought that it must be a plasticine indeed. We were really naughty and smoke a roll-up cigarette slyly. We usually played game with dice, shot birds and fished.

Instead of studying at public school, I moved to study at temple's pavilion as usual because it was rebuilt. Here, at temple's pavilion, classroom was set in a partition for grad1-4. One day. I skipped class and stayed at home. Teacher looked me up at home. I suddenly jump off the window and hid myself at granny's house. I did felt so excited and anxious. I told my granny if teacher asked about me, let tell him I was not at home. I would not do skip again; it was extremely frightened.

When I was in grade 4, I was not good at Math. On the back pages of my notebook, there were plenty of drawings. Teacher said it

was very messy. Homework was not corrected, even I did copy my friends, and it was still incorrect. I liked to let my friends to play around in the temple. Temple was an enjoyable place. Within a church roof, there was a painting. We did lie upon and look at it with a cool breeze passed by, this is really wonderful. I imagined running in a painting with deer, squirrel and stream underneath a mountain without knowing who those persons in paintings were as they related a history of Buddhism. Later on, I knew as I learned from Sunday-temple-school. This benefited me a lot to be keen on Buddhist subject in school.

I was a complete temple boy; a monk's attendant, when I was in grade 5 with my dog, Nyl, and 8 of newcomers. Together with 5 seniors, we were all 13 temple boys. I took 2 years in the temple with both studying and knowing traditional festival.

Being a temple boy, it was necessary to get up at 6 am, do face-washing and then make clean the temple lawn. Thirty minutes more, 6.30, we need to prepare tiffin carrier and followed monks for their food-offering routine. We have to arrange all food for monks and after they finished eating, we were allowed to. Then, did a dish washing and went to school as usual. We normally went to school late as it was closed to the temple. At noon, we got back from school to arrange food for monks and have lunch. In the afternoon, we went school again until the school end, we swept a lawn once. Helping monks prepared for dinner was evening routine. After that we did homework, prayed as Buddhist way and at 8 pm, we studied Lanna language and memorized the prays. At 10 pm, we

Rama IX Art Museum Foundation

สองคืนที่ออกจากกรุงเทพเพื่อไปสุพรรณ ต้นหมากเยอะจริงๆ ต้นตาลก็เยอะ สภาพแวดล้อมแปลกๆจนแปลกเป็นระยะๆ วัฒนธรรมที่บ้านไม่เคยเห็นเยอะขนาดนี้ เบื่อกี่เลี้ยวก็เยอะจริงๆจนจอดคนให้เปิดข้ามถนน แถวบ้านเต็มทั้งที่สิบกว่าตัวก็ถือว่าสุดยอดเก็บไข่ชาวดินได้วันละหลายบาท พอมาถึงวัดสถูปภิกษุเณรจากภาคเหนือ อีสาน ได้ บวกภาคกลางรวมกว่า 300 ชีวิต มาอาศัยอยู่ด้วยกัน อายุก็ใกล้เคียงกัน 12-13 ปี สนุกมากตามประสาเด็กๆ กฎอย่างเดียวที่จะเขาอยู่ ให้สามเณรปฏิบัติดังนี้ ตื่นนอนที่ 4 เรียนพระอภิธรรม อาจารย์บอกว่าถ้าเรียนจบแล้วจะรู้จักจิตใจของตนเองและผู้อื่น จะไม่ร้องไห้เพราะรู้ภาวะของจิต จะฟังนกร้องเรื่อง คุยกับแมวหมาได้ แม้แต่คนเราก็รู้ว่ามีมโนคิดอะไรอยู่ น่าเรียนดี ที่ 5 ทำวัตรสวดมนต์ครึ่งชั่วโมง นั่งสมาธิเดินจงกรม ยืนสมาธิ และสุดท้ายนอนสมาธิ ซึ่งเณรส่วนใหญ่จะชอบมากนอนสมาธิเราที่ชอบ ก่อนฉันเข้าก็ต้องเรียนเพลงกสิณ แล้วจึงฉัน พักหนึ่งชั่วโมง ให้ล้างจานถ้าใครอยากอาบน้ำก็อาบน้ำส่วนใหญ่จะไม่อาบรวมทั้งเราด้วย แปดโมงเช้าเรียนนักธรรม พุทธประวัติคือประวัติของพระพุทธเจ้า ธรรมะคือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า วินัยคือคนขับรถ เณรจะรู้กันว่าวินัยคือคนขับรถ เพราะคนขับรถที่วัดชื่อวินัยก็เลยจำไม่ได้ว่าวินัยจริงๆคืออะไร อาจจะเป็นข้อวัตรปฏิบัติของพระภิกษุสงฆ์หรือเปล่าที่ทำให้อยู่ในร่องในรอย สุดท้ายก็กระทบตอปัญหาธรรม สิบเอ็ดโมงพักฉันเพล ไม่เหมือนที่บ้าน ที่นี้หลังเที่ยงฉันไม่ได้ เย็นก็ฉันไม่ได้ พอบ่ายก็เรียนสามัญศึกษามัธยมทั่วไป ทำโองาน้ำ เตรียมตัวทำวัตรเย็น หกโมงทำวัตรเย็นครึ่งชั่วโมง ทำสมาธิ ทั้งสี่ริยาบทครึ่งชั่วโมง แล้วฉันน้ำปานะ สองทุ่มเรียนบาลีถึงสี่ทุ่มเพื่อจะได้สอบเป็นมหาเปรียญธรรม หลังสี่ทุ่มก็ไปนอนหลับได้ตามอัธยาศัย แต่ห้ามแอบกินข้าว หรือมาม้า จนถึงสี่ให้ตื่นนอน และทำกิจวัตรประจำวันต่อไป ในบรรดาวิชาที่เรียน ชอบพุทธประวัติมากที่สุด

studied dharma and took a test until we passed. Then, we were allowed to sleep. All of temple boys' ambition was to ordain to be a novice as he owned a privilege over temple boy. Sometimes, we were friends, except for novice with older age. It was a custom; not allow sitting in a higher position, not to tease, follow their instructions, and be punished by them and not to get angry.

Senior novice was experienced in their practice and their manuscript writing was so great. They were also good at drawing picture, especially copying from cartoon book or Chinese novel 'Mang Gorn Yok'.

Once at a time when I was in grade 6, teacher assigned students to shape clay into animal form. One of my friends shaped in form of

และมืออยู่ครึ่งหนึ่งมีพระรูปหนึ่งบวชใหม่จบจากเพาะช่างมา หลวงพ่อเลยให้ท่านสอนวิชา วาดรูปแก่สามเณรทั้งหลาย รู้สึกตื่นเต้นมากที่ได้เรียนวาดรูป จำได้ว่าท่านให้วาด ส.ค.ส เป็นรูปแรกสวยมากแต่จำไม่ได้ว่าท่านลืกลงไปตอนไหน จำได้ว่าได้วาดรูปเดียวเท่านั้น อยู่ สุพรรณบุรีไม่จบ ม.3 แต่มีประสบการณ์มากมายให้จดจำทั้งเรื่องเรียน เรื่องเล่น โดยเฉพาะประสบการณ์เหนือธรรมชาติ ย้ายมาอยู่ลำพูนต่อ ม.3 เพราะใกล้บ้านคิดถึงบ้าน อยู่ที่บ้านใกล้บ้านมีแต่หนังสือการ์ตูนที่พ่อส่งไปให้ พ่อคงคิดว่ายังชอบวาดรูปอยู่ มาอยู่ ลำพูนก็เหมือนกัน อาจารย์ก็บอกว่าสมุดเดอะเดอะวาดเล่นไปทั่ว โดยเฉพาะสมุดเลขตาม ไปถึงสมุดเล่มอื่นๆและหนังสือด้วยกระทั่งโต๊ะเก้าอี้และบนเตียง ทำยาสึกก็เขียนผิวหนัง ตัวเอง จบ ม.3 จากลำพูน บอกพ่อกับแม่ว่าอยากเรียนศิลปะ แต่ไม่ยอมลืกลูกที่เคยไป หาที่เรียนเองกระเรียนสายศิลป์ ก็เลยไปต่อที่วัดพระสิงห์ ม.4 สายศิลป์ พอเข้าไปเรียน ก็ไม่เห็นมีวาดรูปก็เลยตัดสินใจลืกลออกมาเมื่ออายุ 16 ปี ไม่จบ ม.4 ก่อนลืกลได้มีโอกาส ดูแอดมิชชันและผังพืชมั่นตอนมันตายลืกลแล้ว ให้พ่อพาไปฝากวาดรูปที่บ่อสร้าง เขียนพัด เขียนร่ม ก็ไม่ค่อยจะถูกใจ รู้สึกว่ามันไม่ใช่ เพราะอยากจะทำเหมือนที่เขาวาดตามอุโบสถ วิหาร มันดูใช้ฝีมือดี มันไม่ซ้ำๆ เขียนน้ำก็ใส เขียนใบไม้ก็เขียว เขียนนกวางก็น่ารัก ดูเฉเม ที่เหมือนจะชี้แล้วเหาะไปได้ ก็เลยถามพี่สาวว่าได้ยินคำว่าเพาะช่างมาหลายครั้งแล้วมัน เรียนอะไรกัน พี่ก็บอกว่าวาดรูป ก็ไม่รู้ตั้งแต่แรกว่ามีโรงเรียนสอนวาดรูป คิดว่าการ วาดรูป มันต้องรู้หลักการวาดต้องเรียนให้ได้ เอาสองปีไม่ต้องจบไม่เอาดูฝีมือให้วาด เป็นเพียงพอ เขาว่าเด็กมันเกเรนะโรงเรียนนี้ ศูนย์หัดกินเหล้า ผมคิดว่ามันคงไม่เกี่ยว กันหรอก ก็แอบเข้ามาในเวียงมาดูโรงเรียนเล็กๆแห่งหนึ่งในวันหยุด ตอนเดินเข้าไป ได้ เห็นภาพวาด ตั้งๆ วางๆไว้ ก็ชอบใจ นี่แหละใช่เลย แต่ก็ต้องตกใจ ในเมื่อพ่อแม่ และคนอื่นๆเขาไม่อยากให้เขานั่น นั่นแหละจะเรียนที่ไหนต่อ อยากเรียนเกษตรอยู่มั่ง ชอบปลูกต้นไม้คอกไม้จะไปเรียนที่ไหนได้ เขารับวุฒิ ม.6 แล้วโรงเรียนที่ดีที่สุดในเชียงใหม่ อยู่ไหนใครๆก็บอกว่าเทคโนโลยีดินคอย เทคโนโลยีช่างกลเกษตรน่าจะเกี่ยวกับต้นไม้บ้าง หะ คิดอย่างนั้นก็เลยจะไปสมัครสอบเข้าคณะช่างกลเกษตร พอไปกาช่องสมัครสอบ

elephant with its hair. I asked him how to do that and he replied Doctor taught him using comb rubbing as hair. I knew later that Doctor once graduated from vocational school and he was very keen in sculpture. I did not really know what vocational school is. I thought that my painting work was so beautiful but nobody admired so or even talk about that. I remembered that painting very well. It was a picture of bird and flower. I liked to draw and my parents also encouraged me buying me a cartoon book regularly.

After being a temple boy for 2 years, I finished grade 6 right away and decided to ordain as a novice. I strongly intended not to leave a monk hood until the rest of my live, but I did not want to be promoted a head of monk. I did not want to take any position.

In 1983, I then furthered my education in Supan Buri. I was the first group of student of Sakul Phak Sii temple. Chiang Mai's 50 novices

สมัครสอบและกลับมาให้พี่สาวช่วยสอนให้รู้จักกระตาดนสเกิ้ล ดินสอEE และการแรเงา ปี 2530 เป็นนักศึกษาศิลปะ ปวช สนุกสนานกับการเขียนรูปเป็น จนลืมไปว่าจะเรียนแค่สองปี เพราะมันเขียนเป็นชิ้นเรื่อยๆ ไม่จบสิ้น มีอาจารย์ดีๆคอยสอนให้ความรู้ มีตัวอย่างจากรุ่นพี่ๆ และเพื่อนๆ มีงานแสดงนิทรรศการให้ดูให้เห็นและเข้าใจศิลปะมากยิ่งขึ้น จนกระทั่งได้รู้จักคณะจิตรกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร เห็นเค้าว่าดีถ้าจบ ปวช แล้วต้องไปสอบต่อ ก็เป็นเป้าหมายต่อไป ศิลปินได้แห่ง ใครๆเค้าก็พูดกัน แห่งไม่แห่ง ไม่เกี่ยว ไม่กลัว เป็นศิลปินไม่เกี่ยวกับไส้ อยากสอบเข้าเรียนต่อให้ได้ก็ต้องขยันอดทน หมั่นศึกษาหาความรู้ เข้าฝึกฝนทักษะจากอาจารย์ที่เทคโนโลยียอดเยี่ยมและที่สำคัญต้องไปบนครูบาศรีวิชัยที่ตีนคอยสุเทพด้วยว่าขอให้ลูกสอบติดคณะจิตรกรรมด้วยเทอญ ถ้าสอบติดและเรียนจบมาแล้วจะมาช่วยครูบาสร้างวัดวาอาราม ให้พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง

หาชื่อช่างกลเกษตรก็เห็นคำว่า แผนกศิลปกรรมทำให้ความคิด ความฝันอะไรทุกอย่างมันหยุด อยู่ตรงช่องนั้นและที่กักบาทลง ไปสมัครสอบแผนกศิลปกรรม คิดว่ามันคงจะเกี่ยวกับการวาด รูปบ้างแหละ สุดท้ายมันก็ไม่ เกี่ยวมั่งแต่มันเกี่ยวมาก วาด เล่น ระบายสี องค์ประกอบศิลป์ ปั้นดิน ศิลปะไทย ประวัติศาสตร์ ทัศนียวิทยา ศิลปะ ทุกๆ อย่างอยู่ในนั้นหมดเลย วันนี้ น่าจะเป็นก้าวอย่างที่สำคัญและเต็ม ตัวสำหรับการศึกษาศิลปะวันที่

took a train to go there and it was my second time in taking train. My first time was when I went to Mae Ta as my dad went woodcarving in Lamphun. It was not that far, but this time was farther destined at Hua Lam Pong, Bangkok. It was not pleased due to a high temperature. Senior novice tried to find a bus to go to Supan Buri. We, novices, talked about last night issue that the train crashed a man and keep pieces of his body onto the train. We cannot sleep as well as scared. When reached a mid-forest, those pieces were thrown away. We imagined so far and dare not even to look. What a wonderful imagine we had.

We then leaved Bangkok to Supan Buri. Along the way, there were lots of betel palm as well as sugar palm trees. The environment was strange and the bus stopped gradually as there were flocks of cow that I have never seen before. Threw were also ducks which the bus had to stop for them to pass across. When we reached Sakul Phak Sii temple, novices from all over Thailand gathered and lived together accounted 300 persons approximately. We were all in nearly age. It was really enjoyed. Only a strict rule could control all of us in a right way.

At this place, we had to get up since 4 am and study meta-dharma "Aphi Dharm". Monk teacher said if we finished the lesson, we were able to acquire our own and the other's mind, know mind's conditions, getting to know bird speech, able to talk to dog or cat as well as even know thought of ant. Pray for half an hour starting from 5 am. Then, do meditation in various positions as walk, sit, stand and sleep. Most of novices preferred sleep meditation including me as well. Before break-